

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 054/18

KLAGER: Sven Jarle Knoll
PUBLIKASJON: Sarpsborg Arbeiderblad
PUBLISERINGSDATO: 08.12.2017
STOFFOMRÅDE: Diverse
SJANGER: Nyhet
SØKERSTIKKORD: Kildekritikk og kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, identifisering, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 29.01.2018
BEHANDLET I PFU: 19.06.2018
BEHANDLINGSTID: 140 dager
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Parallele klagesaker mot div. medier (sak 013-014/18, sak 052-059/18)

SAMMENDRAG:

Sarpsborg Arbeiderblad (SA) publiserte fredag 8. desember 2017 en [nettartikkel](#) med tittelen «Politiet og NAF advarer mot bruktbilforhandleren Autopris AS fra Fredrikstad». Artikkelen var illustrert med bilde av krimsjef Rune Albertsen, og av bildeteksten fremgikk det at han bekrefter at «politiet har mottatt flere anmeldelser mot Autopris, men at alle er trukket etter at det er blitt gjort opp i siste liten». I ingressen sto det:

«Det er svært sjelden at NAF går ut med en advarsel mot navngitte bilforhandlere. Etter en rekke klager gjør de nå nettopp det – mot Sverre Jarle Knoll sitt bilforhandlerfirma Autopris AS i Fredrikstad. – Vi gjør alltid opp, sier forhandleren selv.»

I brødteksten ble det referert (og lenket) til magasinet Motors omtale av advarselen. SA skrev:

«I en artikkel publisert på nettsiden [motor.no](#) advarer både politiet og leder i NAF Advokat om å 'utvise forsiktighet' rundt to navngitte bilforhandlere. Ett av firmaene er Autopris AS, der Fredrikstad-mannen Sverre Jarle Knoll eier 50 prosent og fungerer som daglig leder, mens kona eier resten.»

Vigdis Svennungsen, leder i NAF Advokat (NAFs egen advokatavdeling) ble sitert om årsaken til advarselen:

«- Bruktbilfirmaene signerer kontrakter med private bruktbilselgere. Kundene leverer fra seg bilen, og blir lovet at pengene samtidig blir overført. Men pengene kommer ikke (...).»

Videre viste SA til at Fredriksstad Blad (FB) noen uker tidligere var i kontakt med en kvinne, som **«slet med å få pengene etter å ha solgt en bil til firmaet for nesten 20.000 kroner»**. Hun hadde uttalt seg anonymt om saken til FB:

«- Jeg måtte true med anmeldelse og å gå til avisen. Da ble plutselig pengene utbetalt. Men det var først etter flere uker og en rekke telefonsamtaler. Jeg har hørt mye om firmaet i ettertid, og forstår ikke hvordan noen kan få lov til å holde på slik, sier hun.»

SA refererte videre til at flere NAF-medlemmer ifølge Motor.no skal ha blitt lurt, og at FB også tidligere har hatt kontakt med personer som har klaget etter handel med Knoll. Krimsjef ved Fredrikstad politistasjon ble under mellomtittelen **«Flere anmeldelser i høst»** sitert slik:

«- Det stemmer at vi har mottatt flere anmeldelser mot dette firmaet så sent som i høst. Men anmeldelsene har blitt trukket etter at forhandleren har gjort opp for seg etter at anmeldelsen er levert, sier Albertsen.»

Videre fremkom det at krimsjefen anmoder folk om å utvise forsiktighet **«når man inngår avtale med firmaet»**:

«- Det er vanskelig for oss å konkludere med noe siden de anmeldelsene er trukket, men det er åpenbart at man her driver med slurvete forretningsdrift. Derfor er det også all grunn til å advare og oppfordre eventuelle kunder til å være påpasselige med kontrakter og lignende. Vær forsiktig, sier han.»

Under mellomtittelen **«Knoll svarer»** opplyste SA at FB hadde vært i kontakt med daglig leder i Autopris AS, som kun ville besvare avisens spørsmål per epost. SA gjenga i den sammenheng blant annet følgende spørsmål og svar:

**«- FB har vært i kontakt med flere som har slitt med å få utbetalt oppgjør fra Autopris AS - som vi vet at du har en rolle i. Politiet bekrefter også at det har vært flere anmeldelser over årene. Hva er din kommentar til det?
- Hva betyr 'en rekke anmeldelser'? De anmeldelsene over årene som har gått og som jeg har blitt orientert om, gjelder helt spesielle enkelttilfeller og handler utelukkende om privatrettslige tvister. Stort sett har de endt med at motparten har akseptert vårt syn, men vi justerer oss også når vi etter en vurdering finner at de er riktig. Vi gjør alltid opp våre forpliktelser i forbindelse med de bilkjøpene vi gjør.»**

Det fremgikk at Knoll også var spurt om NAFs advarsel mot selskapet hans, og han ble sitert på hva han synes om artikkelen:

«- Artikkelen stemmer ikke. Akkurat nå har jeg mest lyst til å legge ned hele virksomheten. Når det er så lett å få journalister til å skrive slik, så mister jeg all lyst og motivasjon.»

Knoll fremholder at han på ingen måte ønsker å lure kundene sine på noen måte. - Jeg vet kun om politianmeldelser som er kommunisert meg og de er henlagt og i en av dem ble anmeldelsen trukket så vidt jeg har forstått. For de sakene jeg kjenner til skulle det bare mangle at de ble henlagt. Avtalene vi inngår er ikke vanskelig for noen å forstå og vi forklarte oppgjørsmekanismen når vi inngikk avtalene, sier han.»

Helt til slutt i artikkelen skrev SA for øvrig at avisen og flere andre Amedia-aviser stopper annonseringen fra Knolls firma som følge av NAFs og politiets advarsel.

KLAGEN:

Klager er daglig leder av Autopris AS. Han mener Sarpsborg Arbeiderblad har brutt følgende punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP):

- 3.2, kildekritikk og kontroll av opplysninger
- 4.1, saklighet og omtanke
- 4.7, identifisering
- 4.14, samtidig imøtegåelse

Slik klager ser det, er han hengt ut gjennom omtalen. Han kan ikke se at det var grunnlag for å identifisere ham, og viser til at alle anmeldelser er trukket, og at det ikke er avdekket «hverken klanderverdig eller straffbare forhold». Klager skriver: «De har i realiteten ødelagt et livsgrunnlag og påført min familie en voldsom belastning.»

Etter klagers mening synes redaktøransvaret i Sarpsborg Arbeiderblad å være helt fraværende. Klager mener avisen ikke gjort noe for å kontrollere opplysningene før publisering, og reagerer på at den heller ikke har forsøkt å kontakte ham for samtidig imøtegåelse.

Klager skriver: «SA har uten å undersøke noe som helst publisert et stort og svært skadelig stykke for undertegnede med familie. (...) I dette tilfellet så har vi en sak hvor det spekuleres i om noen kan ha slurvete forretningsdrift, resultatet er offentlig gapestokk. Det kan umulig være slik vi vil at aviser skal opptre.»

Etter klagers mening burde politiets uttalelser i saken, om at de vanskelig kan konkludere med noe da anmeldelsene er trukket, innebære at SA var tilbakeholden med å identifisere. Klager skriver: «Aviser har en særlig plikt til å vurdere hva som er nødvendig, er det nødvendig med identifisering i en sak som Politiet i realiteten ikke vet noe om? De fleste vil selvfølgelig svare nei på et slikt spørsmål.»

For øvrig mener klager at politiet aldri har uttalt at det er «åpenbart at selskapet driver med slurvede forretningsdrift», men derimot at «det kan tyde på at selskapet har en slurvete forretningsdrift». Klager viser til vedlagte korrespondanse mellom politiet og hans advokat.

TILSVARSRUNDEN:

Sarpsborg Arbeiderblad avviser at avisen har brutt god presseskikk i denne saken. Avisen forklarer at saken er skrevet av en journalist i Fredriksstad Blad (FB), og at saken er delt gjennom Amedias «Fri Flyt-avtale».

Avisen viser til at en artikkel i Motor var bakgrunnen for omtalen (påklaget i PFU-sak 013/18), og at redaksjonen ble kjent med saken parallelt med FB, ettersom de deler nettdesk.

SA skriver: «For Sarpsborg Arbeiderblad hadde bladet Motors omtale av saken selvstendig nyhetsmessig interesse, samtidig som det hadde nyhetsmessig interesse at både NAF og politiet advarte mot en bilforhandler i vårt nedslagsfelt. Sven Jarle Knoll har tidligere drevet Autosalongen i Sarpsborg, så hans virksomhet er også godt kjent i Sarpsborg.»

SA opplyser at klager har solgt bruktbiler gjennom ulike selskaper i en årrekke, og at FB har mottatt «flere henvendelser fra kunder av Knolls bilfirmaer som har hevdet seg lurt». Avisen legger også til: «De har gjennomgående kommet med påstander om manglende eller mangelfulle oppgjør for biler de har solgt til Knoll. Andre aviser i Amedia har fått tilsvarende tips og henvendelser fra innbyggere i deres lokalområder, og situasjonen har tidligere blitt diskutert av redaktørkollegiet i Amedia region Follo/Østfold. Også Sarpsborg Arbeiderblad kjenner til personer som har slitt med å få oppgjør fra selskap drevet av Sven Jarle Knoll. (...) Et tilsynelatende mønster i sakene med påstått uteblitt betaling, er at Knoll har gjort opp for seg når kunden har gitt beskjed til Knoll om at aviser er blitt kontaktet, eller i forbindelse med at aviser har tatt kontakt med Knoll for å konfrontere ham med påstandene.»

SA skriver: «Når NAF/bladet Motor advarte mot Sven Jarle Knoll på bakgrunn av uttalelser fra politiet, mener vi at Fredriksstad Blad hadde adgang til å omtale hva bladet Motor skrev om dette, og Sarpsborg Arbeiderblad hadde med samme begrunnelse adgang til å omtale advarselen.»

Avisen viser videre til at FB som skrev saken, «imidlertid [har] et selvstendig ansvar ved å publisere de påstandene som kom fram i Motors reportasje, og de foretok derfor egne undersøkelser og vurderinger i tillegg til at de kontaktet Knoll for å gi ham anledning til samtidig imøtegåelse». Det vises til at FB i den sammenheng blant annet kontaktet politiet igjen.

Hva gjelder klagers påstand om at krimsjefen er feilsitert, så avviser avisen dette. Det vises til journalistens notater, samt at krimsjefen heller ikke har tatt kontakt og hevdet seg feilsitert.

Videre forsvarer SA identifiseringen av klager: «I denne vurderingen lå også det faktum at Knoll har drevet med kjøp og salg av bruktbiler under flere forskjellige firmanavn, både Autopris, Autosalongen, Østlandske Bilomsetning og Frederiksborg Invest. Det gjorde at både Fredriksstad Blad og vi valgte å bruke både navn og bilde av Jarle Knoll, siden det er hans person som er fellesnevneren for den kritiserte virksomheten.»

SA innrømmer at artikkelen først ble publisert med bilde av klager, men at redaksjonen, som FB, etter noen timer valgte å fjerne bildet av ham. Dette av hensyn til klagers barn. SA skriver: «At vi også valgte å gjøre dette innebærer ikke at den opprinnelige bildebruken var brudd på god presseskikk.»

SA avviser også klagers øvrige påstander om brudd på god presseskikk. SAs redaktør skriver: «Sarpsborg Arbeiderblad bruker daglig artikler som ikke er skrevet av Sarpsborg Arbeiderblads egne journalister. Vi bruker artikler gjennom omtalte Fri flyt-avtale i Amedia, artikler fra Avisenes nyhetsbyrå (ANB), Norsk telegrambyrå (NTB), frilansere og andre bidragsytere. Det er jeg som har redaktøransvaret for alle artikler, uavhengig av hvem som har skrevet dem, men det betyr ikke at vi må hente inn tilsvaer/samtidig imøtegåelse

gjennom egne journalister i kritiske saker. Vi har full tiltro til at våre samarbeidspartnere jobber etter de samme presseetiske normer, der i blant Vær varsom-plakaten, som det Sarpsborg Arbeiderblad jobber etter. Den tilliten har vi også til Fredriksstad Blads journalister.»

«Oppsummert mener Sarpsborg Arbeiderblad at vi ikke har opptrådt i strid med Vær varsom-plakaten:

pkt. 3.2: Fredriksstad Blad kontaktet politiet v/krimsjef Albertsen for å forsikre seg om at advarslene i bladet Motor var korrekte.

pkt. 4.1: Vi hadde adgang til å viderebringe advarslene til bladet Motor/politiet.

pkt. 4.7: Sven Jarle Knoll har drevet kjøp/salg av biler gjennom mange firmaer og uten identifisering hadde artikkelen ikke hatt noen funksjon.

pkt. 4.14: Dette punktet er oppfylt gjennom arbeidet til Fredriksstad Blads journalist.»

For øvrig viser SA til FBs gjennomgang av tidligere PFU-saker, som SA også mener er relevante for vurderingen her.

Klager viser til sitt tilsvare i parallell klagesak mot FB, sak 014/18, ettersom han mener Sarpsborg Arbeiderblads tilsvare så å si er identisk med tilsvaret til FB «selv om det er enkelte endringer».

I sitt svar til FB skriver klager at han mener FB forsøker å begå karakterdrap. Han skriver: «De [FB] forsøker å skape amnesti for seg selv ved å henvise til forhold som ikke har noen relevans for det stykket man nå har debatt om. Saken handler som tidligere nevnt om det var korrekt av Fredriksstad Blad å gå så langt som de gjorde i DENNE saken sett i lys av de opplysninger de besatt på publiseringstidspunktet. Alt annet er å betrakte som sidestøy (...).»

Slik klager ser det, villeder FB i stedet for å veilede når det henvises til tidligere rettstvister.

Videre mener klager at FB bruker formuleringen «en rekke anmeldelser» i omtalen når det kun er snakk om to: «Å bruke ordet en rekke anmeldelser er egnet til å stigmatisere undertegnede.»

Klager oppsummerer sin klage: «Faktum i denne saken er at Fredriksstad Blad har gått for langt, de skulle aldri identifisert undertegnede på et slikt grunnlag. De har heller ingen øvrige dommer som reiser spørsmål som berører samme tema som i avisstykket. (...) Saken kan avgjøres på ett enkelt grunnlag. Politimannen sier at de ikke har undersøkt og at de ikke vet om det er begått noe klanderverdig eller straffbart. Denne ene setningen er tilstrekkelig for at Fredriksstad Blad skulle avstått fra å identifisere. (...)»

Sarpsborg Arbeiderblad har ikke hatt ytterligere kommentarer utover å imøtegå klagers påstand om at avisens første tilsvare er identisk med FBs tilsvare. SA bemerker at ettersom tilsvarene ikke er like, er det vanskelig å svare opp klagers tilsvare, da han viser til forhold som SA ikke har omtalt i sitt tilsvare.